

Täysistunto

Keskiviikko 24.4.2024 klo 14.14—22.57

5. Hallituksen esitys eduskunnalle työvoimapalveluiden uudelleen järjestämiseen liittyvien lakien muuttamista koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 37/2024 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakoh-
tien jälkeen. — Ministeri Satonen, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.15 Työministeri Arto Satonen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Esi-
tyksessä ehdotetaan työnhakijan palveluprosessia koskevia muutoksia julkisesta työvoi-
ma- ja yrityspalvelusta annettuun lakiin, työvoimapalveluiden järjestämisestä annettuun
lakiin ja työttömyysturvalakiin. Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutoksia useisiin työvoi-
mapalvelujen uudelleenjärjestämisestä koskeviin lakeihin.

Esityksen tavoitteena on sekä työvoimapalvelun järjestämisvastuun siirron sujuvoitta-
minen että hallitusohjelman mukainen asiantuntijan harkintavallan lisääminen työnhaki-
jan palveluprosessissa. Työnhakijan palveluprosessiin ehdotettava muutos kohdistuu työn-
hakijoihin, joiden työttömyys on päättymässä kolmen kuukauden kuluessa tai jotka ovat
aloittamassa kolmen kuukauden kuluessa varusmiespalveluksen, siviilipalveluksen tai per-
hevapaan. Heille ei pääsääntöisesti enää järjestettäisi työnhakukeskusteluja. Edellytykse-
nä olisi lisäksi, että työttömyys päättyy vähintään kolmeksi kuukaudeksi eikä työnhakijan
palvelutarve tai työnhakuvelvollisuuden asettaminen edellytä keskustelujen järjestämistä.
Tällä tavoin pyritään kohdentamaan TE-palvelujen rajalliset resurssit työnhakijoihin, jot-
ka aidosti tarvitsevat apua omassa työllistymisessään.

Työvoimapalvelujen järjestämisvastuun siirtoa koskevaan sääntelyyn ehdotetaan useita
pääasiassa sääntelyä korjaavia, tarkentavia ja täydentäviä muutoksia. Nämä muutokset
kohdistuvat muun muassa määritelmiin sekä asiakastietojärjestelmiin ja sen käyttötarkoi-
tuksiin. Siirtymäsäännöksiä täydennettäisiin henkilöstön siirtymisen ja siirtyvien velvoit-
teiden vastuiden osalta. Esityksessä ehdotetaan liikkeen luovutuksen periaatteen jatkamis-
ta työvoimapalvelun järjestämiseksi vuoden 2025 ajan. Lisäksi valtio vastaisi sopimuksiin
liittyvistä vastuista järjestämisvastuun edellyttämältä ajalta ja korvaisi eräitä tuki- ja kor-
vauspäätöksiä työvoimaviranomaiselle valtion talousarvion rajoissa.

Lainsäädäntö on tarkoitettu tulemaan voimaan pääosin 1. päivänä tammikuuta 2025.
Työnhakijan palveluprosessin muutokset on kuitenkin tarkoitettu tulemaan voimaan jo 1.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 41/2024 vp

päivänä syyskuuta 2024. Lisäksi työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain kuntien yhteistoimintaa koskeva muutos tulisi voimaan mahdollisimman pian ja voimaantulakiin ehdotetut muutokset 1.8.2024. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Piisinen, olkaa hyvä.

15.18 Jorma Piisinen ps: Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessä 37 esitetään muutettavaksi useampaan kohtaa, ja käsittääkseni tällä tavalla valmistaudutaan ennakkoon vuodenvaihteessa tulevaan massiiviseen muutokseen TE-palveluissa.

Asiantuntijalausuntoja lukiessa nousi esiin muutamia seikkoja. Muun muassa Kaakkois-Suomen TE-toimiston mukaan riittäviä henkilöresursseja ei välttämättä ole. Pirkanmaan TE-toimiston näkemyksen mukaan esitetyt muutokset ovat melko pieniä, eikä niillä välttämättä ole merkittävää vaikutusta resurssien kohdistumiseen niihin työnhakija-asiakkaisiin, joilla on kaikkein suurin palvelutarve. Myös meillä valiokunnan kuulemisissa on noussut esille se, että nykyisin TE-toimistojen resurssit kohdistuvat enemmän helpommin työllistyvien palvelemiseen kuin vaikeammin työllistyvien palvelemiseen, ja tähän olisi uudistuksen myötä hyvä saada muutos.

TE-palveluiden siirtäminen valtiolta kunnille ja kuntien vastuulle on massiivinen toimenpide. On hyvä, että tässä muutosesityksessä ehdotetaan laajennettavaksi järjestämisvastuussa olevan työvoimaviranomaisen mahdollisuutta siirtää sopimuksella toisen kunnan tai kuntayhtymän viranhaltijan hoidettavaksi myös muussa kuin järjestämislaissa työvoimaviranomaiselle säädettyjä tehtäviä. Muutos edistäisi kuntien mahdollisuutta sopia työvoimapalveluiden tuottamisesta tarkoituksenmukaisella tavalla ja mahdollistaa toimivaltaa myös muille kunnille kuin vastuukunnalle. Uudistuksen onnistumista tukee se, että näitä muutoksia ajetaan sisään jo ennen varsinaista työvoimapalveluiden siirtämisvastuun voimaan astumista vuoden 2025 alussa.

Tähän työllisyyspalveluiden kokonaisuudistukseen liittyviä riskejä on muun muassa tietotekniikan ja järjestelmien yhteensovittamisen kanssa, ja usein on myöskin niin, että työnhakijan asuinpaikka ja potentiaalinen työllistymisalue sijaitsevat eri TE-palvelualueilla. Joten on tärkeää, että tieto kulkee eri työllisyysalueiden välillä ja palvelee mahdollisimman hyvin työnhakijaa työn etsinnässä. Tärkeää on myöskin se, että työnhakijaa tuettaisiin hyödyntämään osaamistaan myöskin yrittäjänä, mikäli työnhakijalla on siihen itsellään halukkuutta.

Vuoden 2025 alku ei kuitenkaan ole ajankohdallisesti välttämättä paras mahdollinen aika TE-palveluiden siirtymisille valtiolta kunnille. Taloudellinen alavire ja työttömyyslukujen mahdollinen kasvu sekä ay-liikkeiden maalailemat uhkakuvat tavanomaista aggressiivisemmasta työehtosopimusneuvottelukierroksesta tulevana syksynä nostavat pintaan skenaarion, jossa mahdolliset työtaistelut ajavat yrityksiä enenevässä määrin suorituskyvyttömyyteen ja myös sitä kautta työttömyyden mahdolliseen lisääntymiseen. Tämä laittaa pohtimaan sitä, riittävätkö meidän TE-palveluiden resurssit, mutta myös sitä, toimivatko uudistettujen TE-toimistojen tietokoneohjelmistot heti uudistuksen alkuvaiheessa. Vaarana uudistuksessa on myöskin se, että kuntien ja hyvinvointialueiden välille syntyy pitkäaikaistyöttömien osalta eturistiriita, jonka seurauksena työnhakija joutuu pallottelun kohteeksi siitä, kuuluuko hän työvoimapalveluiden vai sosiaalipalveluiden piiriin.

Arvoisa puhemies! Kiitän ministeriä hyvästä esityksestä ja samalla peräänkuulutan tämän kokonaisuuden osalta kaikilta osapuolilta mahdollisimman hyvää yhteistyötä uudis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 41/2024 vp

tuksen onnistumisen tukemiseksi ja kaikkien suomalaisten hyvinvoinnin turvaamiseksi. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Juvonen, olkaa hyvä.

15.22 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Käsittelyssä on siis hallituksen esitys eduskunnalle työvoimapalveluiden uudelleenjärjestämiseen liittyvien lakien muuttamista koskevaksi lainsäädännöksi. Käsittelyssä on laaja paketti liittyen työllisyyteen ja työvoimapalveluihin.

Nostaisin tässä puheenvuorossani esiin ne viestit, mitä TE-toimistoilta ja heidän työntekijöiltään on tullut vuosien ajan ja edelleenkin ja viikoittain. Sieltä otetaan yhteyttä ja kerrotaan, miten haasteellista heidän työnsä on, miten erilaisia heidän asiakkaansa ovat ja miten voimattomana monet virkailijat kokevat toimivansa silloin, kun heillä on esimerkiksi asiakas, jonka oikeaa paikkaa ei tiedetä, kuuluisiko hän ehkä sittenkin sinne sosiaalipalvelujen piiriin, jos työvoimapalvelut eivät hänelle ehkä olisikaan se oikea paikka. Kysyisinkin teiltä, hyvä ministeri, sitä, miten voisimme edistää TE-toimistojen työnkuvan selkeyttä ja työntekijöiden jaksamista ja sitä, että heillä olisi siellä monenlaisia hyviä resursseja, jotta he voisivat kohdata hyvinkin vaativia asiakkaita niissä arkipäivän tilanteissa.

Pidän myös tärkeänä sitä, että kun työvoimapalveluja muutetaan ja tehdään uusia lakeja, niin tiedonkulku asioiden välillä ja työntekijöiden välillä on sujuvaa ja portaatonta. Ja myös on tärkeää se, että nämä erilaiset tietotekniset järjestelmät toimivat keskenään hyvin yksiin, jotta tieto kulkee, koska se on kaikkein tärkeintä, että sen ihmisen, joka siellä palveluissa on, tiedot eivät katoa minnekään eikä hän ole siellä yksin, vaan hän on prosessissa mukana ja työntekijät tietävät, millainen ihminen on ja mikä on hänen työllisyystilanteensa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

15.24 Lauri Lyly sd: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kiitos ministerille esityksestä. Tässä hän on pohjoismaisesta työvoimapalvelumallista kyse, ja tämä lakiesitys kokonaisuudessaan edistää sujuvaa siirtoa ja on sillä tavalla hyvä asia. Nämä kolmen kuukauden määräajat tiettyihin palveluihin ja resurssien kohdentamiset ovat ihan kannatettavia juttuja. Niitä tässä kannattaa viedä eteenpäin. Ensinnäkin tässä yritetään saada asiakasrajapintaan enemmän niitä ihmisiä, mitä on kohdennettu oikealla tavalla. Kaiken kaikkiaan tämä siirto, joka tapahtuu tuossa vuodenvaihteessa, on myöskin aika iso johtamishaaste, mistä edustaja Juvonenkin tässä puhui, eli että henkilökunta kokee tässä pelkotiloja, vähän niin kuin muutostavastarintaa ja varmasti kaikkea tätä. Tämä sujuva siirto pitäisi pystyä tekemään, ja siellä johtaminen on aika isossa roolissa.

Toinen asia on tässä yhteistyö kuntien — jotka ovat tavallaan työvoimaviranomaisia tässä, kun kootaan näihin työvoimapalvelualueisiin — ja hyvinvointialueitten välillä. Tämän yhteistyön viranomaisten välillä tulee olla tiivistä. Erityisesti hyvinvointialueen osalta se, että kuntouttava työtoiminta on siellä vielä, tuo mukanaan oman haasteensa.

Tämä resurssikysymys on tässä todella iso haaste. Kun tässä puhutaan pohjoismaisesta mallista, niin meidän pitää aina muistaa, että Tanskassa on 12 000 ihmistä samalla väestöpohjalla, kun meillä TE-palveluissa on noin 4 000. Eli se on noin kolminkertainen määrä. Myös Ruotsissa on aika paljon enemmän kuin meillä. Siinä mielessä toivoisin, että nyt kun

Pöytäkirjan asiakohta PTK 41/2024 vp

ministeriö tätä valmistelee ja siirtoa tekee, niin huolehtii resursseista. Tämä on aliresursoitu alue. Ja miten me onnistumme tässä, niin se on aika tärkeä asia.

Näitten tietojen siirrossa yksityiselämän tietosuoja on tässä tietyllä tavalla erittäin korkealla tasolla. Nyt kun tässä siirretään tietoja, niin yksityisten ihmisten oikeusturvasta pitää huolehtia, yksilönsuojasta muutenkin.

Periaatteessa tämä kokonaisuus on ihan oikealla tavalla tässä rakennettu, ja varmaan tämä kehittyi matkan aikana ja on tärkeä uudistus. Itse olen sitä mieltä, että näitten työvoimapalvelujen siirto kuntiin on ollut tässä hyvä asia.

Sitten viittaisin edustaja Piisisen puheeseen: Ehkä tätä TES-kierrosta tässä nyt ei suuremmin kannata vielä ennakoida. Katsomme sitä sitten, kun se aikanaan tulee, mutta se ei vaikuta tähän siirtoon ja itse tähän, mitä tässä nyt tapahtuu. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Nurminen, olkaa hyvä.

15.27 Ilmari Nurminen sd: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kiitoksia ministerille esittelystä.

Työvoimapalveluitten siirto ja ne resurssit on erittäin keskeinen asia. Varsinkin kun katsotaan tilastoja ja verrataan vuoden takaiseen maaliskuuhun, niin työttömiä on noin 60 000 enemmän. Tässä työllisyyden hoidossa korostuu nyt näiden kuntien rooli. Jollain tavalla kysyisinkin teidän näkemystänne, onko kunnilla tarpeeksi resursseja hoitaa työttömien palveluita tarpeeksi tehokkaasti ja onko tulossa joitain muita esityksiä, jotka antavat työkaluja kunnille laajemmin auttaa työttömiä. Esimerkiksi otan tämän velvoitetyöllistämisen lopettamisen kunnilta. Pidän tätä monella tavalla haasteellisena ja ongelmallisena, koska esimerkiksi kotikaupungissani Tampereella tämä koskettaa noin 250:tä yli 60-vuotiaasta henkilöä, jotka tipahtavat sieltä eläkeputkesta pois. Käytännössä he sitten tippuvat työmarkkinatuella, jos eivät löydä tämän 12 kuukauden aikana työllistymisjaksoa. Eli erityisesti yli 60-vuotiaille pitkäaikaistyöttömille tarvittaisiin nyt jonkinlaisia tukitoimia, joilla heidän tilannettaan autettaisiin, koska kun he tippuvat sinne viimesijaiselle työmarkkinatuella, se ei kerrytä eläkettä. Sitä kautta myös, vaikka heillä olisi pitkä työurakin taustalla, eläke tosiasiallisesti laskee. Näihin yli 60-vuotiaisiin pyytäisin teitä kiinnittämään huomiota, heidän erittäin hankalaan tilanteeseensa varsinkin tällä hetkellä.

Toinen huomio, josta toivoisin ministerin näkemystä liittyen tähän, on toimeentulotukimenojen kasvu suhteessa siihen, että kunnathan rahoittavat puolet näistä toimeentulotukimenoista. Itse esimerkiksi olen kiinnittänyt huomiota siihen, että vaikkapa Tampereella toimeentulotuen saajien määrä kasvaa aika merkittävästikin koko ajan, ja myös kuntien menot sinne lisääntyvät huomattavasti, ja sitten niitä työkaluja puuttua siihen ei oikeastaan ole. Miten arvioitte tätä kokonaisuutta? Minkälaisia työkaluja sinne pitäisi saada, että pystyttäisiin tosiasiallisesti myös vaikuttamaan? Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksessa on arvioitu erilaisten toimien seurauksena, että jopa 100 000 uutta toimeentulotukiasiakasta tai -saajaa tulee lisää, eli tämä on merkittävä haaste kunnille myös taloudellisessa mielessä. Minkälaisia elementtejä, joilla tätä pystytään takaamaan, te olette tuomassa eduskuntaan? — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Sirén taitaa olla poissa. — Edustaja Viitala, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 41/2024 vp

15.30 Juha Viitala sd: Arvoisa puhemies! Ollaan tosiaan uuden ison asian kynnyksellä. Meillä on iso sote-muutos juuri takana, ja nyt on tämä työvoimapalveluiden muutos. Tässä haluan vielä sellaisen näkökannan tähän tuoda esiin — ja kun ministeri on vielä paikalla, niin yhden kysymyksen — että nyt kun yhteiskunnan haasteet ovat kovasti lisääntyneet ja työnteon tavat muuttuvat, niin sitten ollaan ison muutoksen ääressä myös siinä, että meillä on yhä moniongelmaisempia henkilöitä, keillä olisi kuitenkin halua ja tahtoa antaa arvokas työpanos työmarkkinoiden käyttöön. Ja vaikka näillä osatyökykyisillä, joista kannan suuresti huolta, ei olisi ihan täyttä työpanosta annettavana, niin olisi tahtoa antaa kuitenkin se osapanos, minkä pystyisi. Näettekö, miten tämä TE-palveluiden muutos parantaa näiden osatyökykyisten asemaa?

Ja sitten, miten näette, ministeri Satonen, ovatko nämä valmistelut edenneet hyvin tuolla kunnissa? Onko niissä havaittavissa eroja, vai vaikuttaako siltä, että tämä asia menisi maaliin ilman suurempia ongelmia? — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Strandman, olkaa hyvä.

15.32 Jaana Strandman ps: Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille esittelystä.

Kyse on merkittävästä uudistuksesta, joka mittaa kuntataloutta ja toimintamalleja. Uudistuksen tavoitteena on edistää työntekijöiden nopeaa työllistymistä ja lisätä työ- ja elinkeinopalvelujen tuottavuutta, saatavuutta, vaikuttavuutta ja monipuolisuutta.

Kunnille on luotu valtionosuus- ja rahoitusmalli, joka kannustaa niitä kehittämään toimintaansa työllisyyttä edistäväksi siten, että uudistuksella saavutetaan 7 000—10 000 lisätyöllistä. Rahoitusta tarkastellaan vuosittain, ja etuuskulut muuttuvat sekä työttömien määrän että työttömyyden keston mukaan. Valtionosuuksien tulisi riittää palvelujen toteuttamiseen. Mielestäni ne eivät välttämättä riitä siihen, että työvoima- ja yrityspalvelut siirtyvät henkilöstöineen kunnille yhteistoiminta-alueille. Tavoitteen ja osaamisen tulee olla tehokkaampia, jotta valtionosuudet riittävät palvelujen toteuttamiseen, ja yksittäisten kuntien kukkarolle ei tarvitsisi mennä. Tällä hetkellä tuo erotus esimerkiksi Etelä-Savossa on kolme miljoonaa euroa, ja se on mielestäni liikaa alueemme kuntien taloudelle. Eli nyt pitää haastaa aikaisempi järjestelmä ja toimintatavat, ja tällöin johtaminen on merkittävässä roolissa.

Työllistyminen tehostuu, kun kunnan työllisyyspalvelut, elinkeinopalvelut ja koulutuspalvelut ovat yhden järjestäjän, niin sanotun yhden luukun, vastuulla. Kotimaakuntani Etelä-Savo on jakautunut kolmeen yhteistoiminta-alueeseen. Mikkelin lähikunnat ovat muodostaneet oman alueensa, Savonlinnan seutu omansa ja Pieksämäki on katsonut Keski-Savon suunnan parhaaksi. Näitä kolmea yhteistoiminta-aluetta yhdistää hyvinvointialue Eloisa, jolla on myös tärkeä rooli ja kumppanuus TE-palvelujen kokonaisuudessa. Merkittävää on, että kuntouttava työtoiminta siirtyy hyvinvointialueilta TE-palveluiden yhteistoiminta-alueille. Lokakuussa tekemääni kirjalliseen kysymykseen kuntouttavasta työtoiminnasta ministeri vastasi: ”Kunnat eivät vastaa sosiaalipalvelujen järjestämisestä, joten tämä edellyttää perusteellista palvelun määrittelyä työllisyyspalveluksi, joka on sovitettava yhteen uudistuksen kanssa.” Oikea-aikainen, riittävän pitkä tuki ja kannustavat etenemismahdollisuudet ovat reitti työllistymiseen. Uudistuksen tavoitteena on myös pienentää kunnille pitkäaikaistyöttömyydestä aiheutuvia kustannuksia, joita sakkomaksuiksi kutsutaan.

Toinen merkittävä asia uudistuksessa on kotouttaminen. Kotouttamislaki tulee voimaan samaan aikaan TE-uudistuksen kanssa 1.1.2025. Sen onnistuminen vaatii hyvin monipuo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 41/2024 vp

listen menetelmien ja työmuotojen kehittämisen, jotta maahanmuuttajat saadaan osallistettua maamme kulttuuriin ja kieleen sekä työhön kiinni, uudistuksen vahvasti uusien toimintamallien synnyttämisestä yrittäjämäiseen suuntaan ja ottamaan vahvasti mukaan elinkeinoyhtiöt sekä koulutuksen. Tuloksellinen ja tavoitteellinen työllisyyden hoito ehkäisee syrjäytymistä ja tuo elinvoimaa alueille.

Arvoisa ministeri, tuleeko valtiolta vielä erillistä ohjausta kunnille ja yhteistoiminta-alueille? — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Sirén, olkaa hyvä.

15.35 Saara-Sofia Sirén kok: Arvoisa puhemies! Myös minä pidän erittäin tarpeellisenä ja perusteltuna tätä hallituksen esitystä: parannetaan, kehitetään, kevennetään näitä prosesseja ja sujuvoitetaan näiden tärkeiden palveluiden toteutumista.

Tavoitteenahan tällä esityksellä on parantaa työvoimapalveluita samaan aikaan, kun nyt työttömyysturvaan tehdään muutoksia. Kun tehdään työn vastaanottamisesta kannustavampaa, niin siihen on tärkeää yhdistää työvoimapalveluita, jotka toimivat mahdollisimman hyvin. Yhteisenä tavoitteena meillä kaikilla on totta kai se, että työttömyysjaksot olisivat mahdollisimman lyhyitä ja ihmiset työllistyisivät mahdollisimman nopeasti.

Käytännössä tässä esityksessä on kysymys muun muassa siitä, että työvoimaviranomaisten harkintavaltaa lisätään tässä palveluprosessissa. Näin tämä palvelumalli kevenee, ja perustelut ovat käyneet tässä esittelyssä ja keskustelussa hyvin ilmi.

On noussut myöskin tämä kuntien rooli ja muutokset siellä, koska tämä esitys sisältää muutoksia liittyen kunnille nyt siirtyvien työvoimapalveluiden järjestämiseen. Tältäkin osin esityksellä on tarkoitus nimenomaan sujuvoittaa.

Tämä esitys on lähetettävissä nyt meille työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan, ja me perusteellisesti sitä käsittelemme. Perusteet ovat hyvin tulleet tässä esille, ja valiokunta asianmukaisesti tämänkin esityksen käsittelee.

Puhemies Jussi Halla-aho: Ministeri Satonen, viitisen minuuttia tarpeen mukaan.

15.37 Työministeri Arto Satonen: Arvoisa herra puhemies! Kiitos hyvästä keskustelusta. Tässä tämän keskustelun aikana nousi mielestäni kyllä aika lailla olennaiset asiat esille. Jos ensinnäkin lähdetään siitä perusideasta, niin se on juuri näin kuin edustaja Lyly tässä avasi, että nimenomaan voidaan käyttää niitten virkailijoiden aikaa järkevämmiin kuin tähän asti, kun tämä määrämuotoisuus tehdään helpommaksi ja luotetaan enemmän sen asiantuntijan omaan harkintavaltaan.

Sitten tässä tuli aika paljon kysymyksiä tähän TE-uudistukseen liittyen. Viitela taisi kysyä, onko tässä eroja eri alueitten välillä. Aivan varmasti on. Tämä on iso uudistus, tämä on haastava asia. Ja täällä taisi Strandman kysyä myöskin ohjeistuksesta. Totta kai TEMin puolelta tätä ohjeistusta pyritään tekemään. Ja Nurminen taisi kysyä resursseista. Resursseissa on perusajatuksena se, mikä ilmeisesti poikii jo edelliseltäkin hallitukselta, että lähtökohtaisesti resurssit ovat sellaiset, että ne ovat samalla tasolla kuin ne olisivat sitten, jos valtio itse jatkaisi aktiivisten työvoimapalveluiden hoitamista ja työvoimapalvelun järjestämistä. Eli lähtökohtaisesti on se, mutta ne tietysti tarkentuvat. Eli kyllä tässä toimeenpanossa varmaan tulee haasteita olemaan, ja kun 45 aluetta on, niin ne eivät kaikki varmaan keskenään ole yhtä hyvin tähän varautuneita. Mutta se oli tietysti hyvä, että saatiin varsin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 41/2024 vp

nopeasti nämä alueet muodostettua, ja minulla on kyllä se käsitys, että nämä alueet ovat kyllä tosissaan tekemässä nyt näitä ja yrittävät niitä löytää ja henkilökunta on sitoutunut. Toki on varmaan johtamishaastetta ja on varmaan muutosvastarintaakin, mutta olen kuitenkin siinä käsityksessä, että tosissaan yritetään tätä asiaa ratkaista, ja uskon kyllä, että monilla alueilla siinä myös onnistutaan.

No sitten täällä nousi joitakin erityiskysymyksiä.

Nurminen taisi puhua näistä yli 60-vuotiaista pitkäaikaistyöttömistä ja Viitala osatyökykyisistä. Nämä kaksi ovat juuri sellaisia ryhmiä, joiden osalta tuossa työttömyysturvauudistuksessa, joka nyt ei sinänsä ihan tähän suoraan kuulu mutta toki välillisesti, tarkoitus on, että jatkossakin heillä palkkatuettu työ kerryttää ansiotuloehtoa. Eli siinä mielessä nämä ovat myös sellaiset ryhmät, joita varmaan on viisasta näiden TE-palveluiden sitten jatkossakin huomioida myös palkkatukipäätöksissä myös julkisella sektorilla. Sitä pidetään siinä mielessä ihan järkevänä, että ne ovat juuri nämä kohderyhmät.

No sitten tässä tulee tämä haaste — sekin taisi olla Lylyn puheenvuorossa, oli varmaan Juvosellakin — näiden hyvinvointialueiden kanssa. Se on ihan totta, että tässä on sellaisia henkilöitä, että varmaan on vähän epäselvää, mikä on heille soveltuva paikka ja miten se sitten toimii, että ihminen ohjautuu oikeaan palveluun. Tämä kuntouttava työtoiminta, ainakin toistaiseksi voimassa olevan päätöksen mukaan, on siis jatkossakin täällä hyvinvointialueilla. Ja itse asiassa mitään päätöksiä ei ole tehty, mutta sen tässä voi sanoa, että ajattelen niin, että ehkä järkevää olisi, että se olisi jatkossakin hyvinvointialueilla, mutta TE-alueet tarvitsevat sitten kyllä tällaisen matalan kynnyksen palvelun, jossa he voivat vastata myös tälle tietyille kohderyhmälle. Tämän tyyppisestä mallista on ymmärtääkseni myös Kuntaliitto viime aikoina puhunut, että tämä voisi olla yksi ratkaisutapa tähän. Eli niille henkilöille, jotka sitten tarvitsevat enemmän tällaista sosiaalista kuntoutusta ja elämänhallintaan liittyvää palvelua, se olisi jatkossakin siellä hyvinvointialueiden puolella, ja sitten ehkä sellainen kuntouttava työtoiminta, joka enemmän tähtää avoimille työmarkkinoille pääsyyn, voisi olla sitten toisenlaisena palveluna kuntapuolella. Sitä pitäisin järkevänä.

Tähän toimeentulotukimenojen kasvuun — sitäkin varmaan tapahtuu — ja tähän kunta—valtio-suhteeseen: se on varmaan toisen ministerin toimialaa.

Ehkä vielä ihan lopuksi sellainen, että se on totta, että nämä uudistukset, jotka tähän nyt sisältyvät, ovat aika pieniä, mutta meillä on kyllä vireillä pohjoismaisen POMA-prosessin toinen vaihe, ja se on nyt jo virkamiehillä valmistelussa. Tarkoitus on, että siitä tulee sitten erillinen esitys tänne eduskuntaan keväällä 2025.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.